

Experti ze ZČU pomáhají v Keni chránit světové kulturní dědictví

11.2.2026 - Klára Vanková | Západočeská univerzita v Plzni

Od těžby kamene, přes samotnou stavbu domu až po dekorativní štukování. Postupy východoafrického stavitelství z korálového vápence jsou staré už víc než tisíc let. Teď ale hrozí, že navždy zmizí. Změnit to chce tým z Fakulty filozofické. Jejich jedinečný mezinárodní výzkum využije Britské muzeum.

Souostroví Lamu u břehů Keni je jedním z posledních míst, kde se ještě v živé podobě udržují řemeslné postupy, které po staletí formovaly tvář východoafrického pobřeží. I tam ale hrozí, že znalosti místních stavitelů a kameníků navždy zmizí, nahradí je moderní materiály a stavební postupy. Zachytit jedinečné historické techniky se proto v přímo Keni snaží experti z Fakulty filozofické Západočeské univerzity v Plzni. Tým vedený Monikou Baumanovou z katedry blízkovýchodních a afrických studií se ve svém etnoarcheologickém průzkumu soustředil na víc než tisíc let starou tradici stavitelství z korálového vápence.

„Náš výzkum se zaměřuje na kompletní řetězec tradiční výroby – od samotné těžby kamene přes konstrukce zdí nebo stropů z mangrovového dřeva až po detailní dekorativní štukování,“ vysvětlila Baumanová. Její tým se specifickému typu stavitelství v Keni věnuje už druhým rokem. Například pomocí 360ti stupňové kamery vytváří obrazovou dokumentaci, postupy ale zachycuje hlavně formou hloubkových rozhovorů s pamětníky a mistry řemesla.

Stavitelství z korálového vápence je pro oblast svahilského pobřeží ikonické. První zmínky o těchto technikách se objevují už nejméně od 10. století. Největší rozmach ale zažily od 14. do 16. století, tedy ve stejné době, kdy v Čechách vládl Karel IV. a za husitských válek. Stopy po stavbách tohoto typu nacházejí archeologové na desítkách lokalit po celé východní Africe. Zatímco jinde tato tradice téměř vymizela, v Lamu se některé postupy stále udržují.

Význam výzkumu plzeňského týmu přesahuje hranice regionu i univerzity. Výsledky zahrne do svého digitálního archivu Britské muzeum. To se ve své prestižní světové databázi snaží dokumentovat materiální kulturu a ohrožené dovednosti lidstva, které se pod tlakem globalizace vytrácejí.

Spolu s Monikou Baumanovou se na výzkumu podílí i technický asistent Jiří Kodl a antropoložka Jasmin Mahazi z berlínského výzkumného ústavu Leibniz-Zentrum Moderner Orient. Podporu výzkumu zajistil grantový program Britského muzea EMKP spolufinancovaný soukromou nadací Arcadia zaměřenou na ochranu kulturního dědictví a přírody. Podrobnosti o projektu jsou k dispozici zde.

<https://info.zcu.cz/Experti-ze-ZCU-pomahaji-v-Keni-chranit-svetove-kulturni-dedictvi/clanek.jsp?id=9104>